

TreFokus er utgiver av en serie "Byggebeskrivelser" for gjør-det-selv-markedet. Dette er en av disse byggebeskrivelsene. Serien bygger på en tilsvarende svensk serie, utgitt av *Skogsindustrierna*.

TreFokus AS forvalter rettighetene til serien på det norske markedet. Det er anledning til fri gjengivelse av deler av innholdet forutsatt at TreFokus AS oppgis som kilde.

Se også nettstedet til TreFokus, www.trefokus.no

TreFokus

TreFokus AS
Pb 13 Blindern, 0313 OSLO
Tlf.: 22 96 55 00
Faks: 22 46 55 23
E-post: trefokus@trefokus.no
www.trefokus.no

BRUK TRE INNE

BYGGE-BESKRIVELSE 34

Sette opp lettvegg

LEVE MED TRE
www.trefokus.no

1. Å tenke på før du begynner

Når du skal sette opp en delevegg, kan det være praktisk å lage en enkel skisse som viser hvordan du vil ha det før du går i gang. Skal du sette opp en vegg med dør i, tegner du inn nøyaktig plassering og størrelse på døren. Prøv å beregne hva du trenger av materialer. Er det nødvendig med elektriske installasjoner, så må dette også være med.

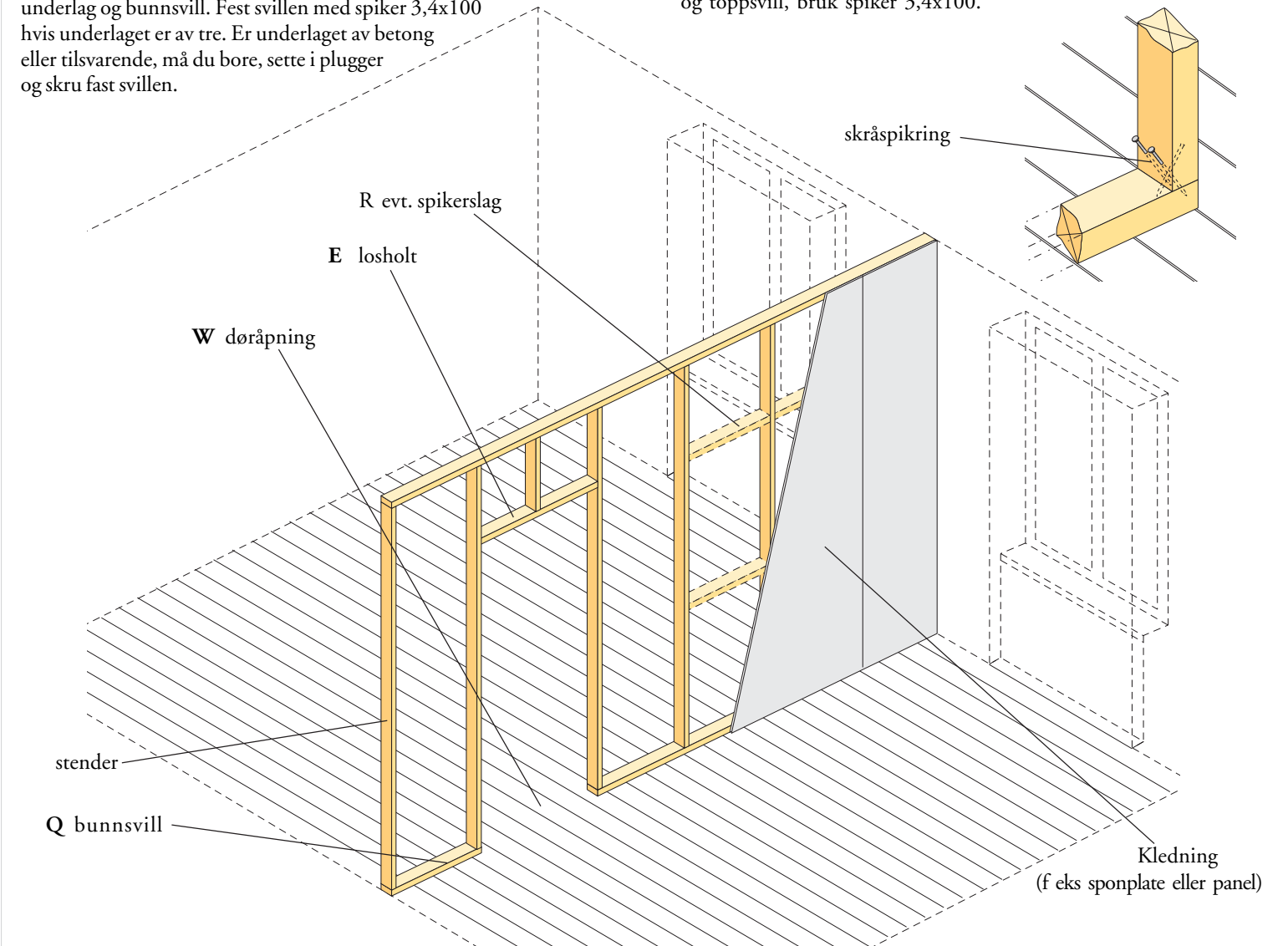
Verktøyet du trenger er: Hammer, stikksag, vinkel, kniv, skrutrekkere, meterstokk, fil, vater og drill med bor i ulike størrelser. Dessuten trenger du spiker, skruer og eventuelt plugger for innfesting av bindingsverket.

Alle mål er i mm hvis ikke annet er angitt.

2. Bindingsverket

Begynn med å lage rammen for vegg. Benytt tredimensjon 48 x 73 eller 48 x 98 på stender og sviller.

Fest først en bunnsvill **Q** i gulvet. Pass på at svillen legges vinkelrett mot vegg ved å måle og sjekke at diagonalene til avgrensende vegg. Skal vegg ha noe bedre lydisolasjon, må du legge en sammenhengende remse med isolasjonsmateriale mellom underlag og bunnsvill. Fest svillen med spiker 3,4x100 hvis underlaget er av tre. Er underlaget av betong eller tilsvarende, må du bore, sette i plugger og skru fast svillen.

Lag borehull i svillen først, og bruk dette som mal før du borer betonggulvet. Mellom bunnsvillen og betonggulvet legges en remse av tjæreapp eller liknende for å hindre at fuktighet tas opp i treverket.

Deretter fester en toppsvill i taket, parallelt med bunnsvillen. Bruk vater for å kontrollere at denne er i lodd i forhold til bunnsvillen. Sett så merker for stenderne, og bruk senteravstand på 300 eller 600, avhengig av hva som skal brukes som overflate eller den belastningen vegg vil få.

Skal du benytte sponplater med bredde 1200, der du etterpå skal lime på fliser, må du passe på at vegg blir stabil og stiv nok. Skal du legge fliser på platene, må avstanden mellom stenderne være maksimalt 400 (senteravstand) hvis du benytter ett lag med sponplater. Bruker du to lag med sponplater utenpå hverandre, kan avstanden være 600 (senteravstand). Det er da viktig at skjøtene på det første og det andre laget ikke er sammenfallende, men at de forskyves noe sideveis for at vegg skal få nødvendig stivhet. Ved bruk av sponplater med bredde 600 kan avstanden mellom stenderne være 300 ved bruk av ett lag med sponplater, eller 600 ved bruk av to lag med sponplater.

Nedenfor forutsettes det at man monterer spikerslag med avstand som ikke er større enn maksimalt 1300 mellom hver stender (senteravstand) **E** (eller **R**, se illustrasjon).

Stenderne skal festes ved skråspikring i bunnsvill og toppsvill, bruk spiker 3,4x100.

Ved døråpning skal det være en stender på hver side av åpningen **W**. Både i bredde og høyde skal døråpningen være 10-20 mm større enn dørkarmens ytre mål. Losholter monteres over døråpningen. Platelag (sponplate) over døråpningen bør ikke skjøtes, siden det kan medføre fare for oppsprekking (se illustrasjon).

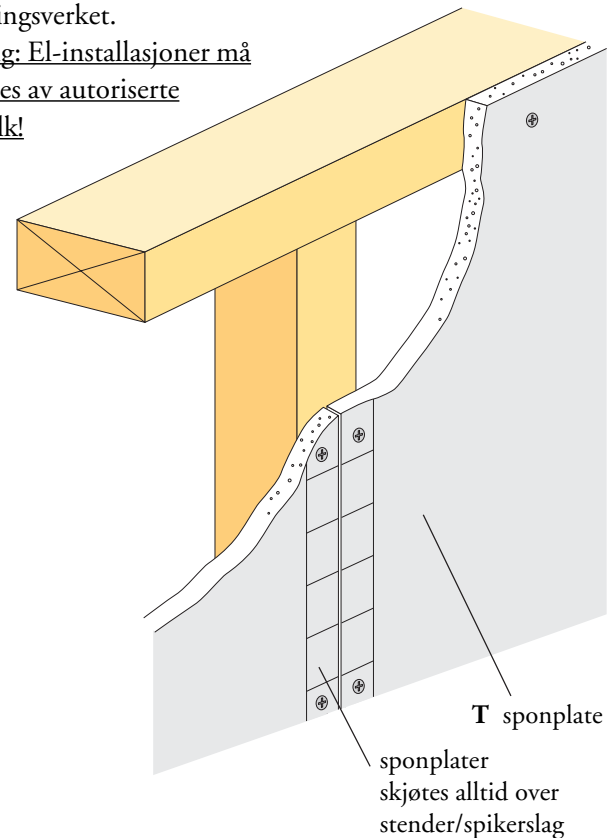
Derfor bør det monteres en kort stender mellom losholt og toppsvill (midt over døråpningen).

For øvrig bør det monteres spikerslag **R** på veggen der veggen skal belastes ekstra mye, f.eks ved montering av bokhyller eller veggskap. Det kan gjerne monteres noen ekstra spikerslag uansett, slik at veggen er forberedt til framtidige bruksendringer. Et alternativ er å bruke dobbel platekledning (f.eks to lag med sponplater, ett lag sponplate pluss gipsplate eller falspanel pluss sponplate) istedenfor mange spikerslag. Dette vil gi en sterk og stabil vegg som tåler at man henger opp ting, og man blir ikke avhengig av å bestemme nøyaktig plassering av f.eks veggskap på forhånd. Lydisoleringen blir også noe bedre.

3. El-installasjon

Husk å forberede for elektrisk installasjon og føringer før kledningen settes på plass. Alle el-installasjoner må dras før platekledningen settes på. Koplingsbokser for strøm skal alltid monteres i spikerslag eller i de ekstra stenderne som er montert. Hull til el-rør skal bores midt i stenderne, for ikke å redusere stabiliteten og stivheten til bindingsverket.

Viktig: El-installasjoner må utføres av autoriserte fagfolk!

4. Kledning

Bindingsverket kles med platelag eller panel. Det er vanlig med 12 mm sponplater **T**, i ett eller to lag på hver side av bindingsverket. Dobbelt lag anbefales, da dette gir en mer stabil vegg og bedre feste for å henge opp ting. Ved dobbelt lag plater: Pass på at skjøtene på de to lagene ikke kommer på samme sted, men er forskjøvet noe sideveis. Vil du øke lydisolasjonen, så bruk mineralull mellom stenderne i bindingsverket.

Sponplater leveres i 600 og 1200 bredder, og i ulike standardlengder: 1200 eller 2400. Bruk lengde som tilsvarer høyden i rommet, da unngår du unødvendige skjøter og reduserer faren for sprekke-dannelser. Må du likevel skjøte i høyden, så skal det alltid være spikerslag bak skjøten.

Sponplater er laget av gran og/eller furu, og til kledning er det vanlig å benytte tykkelse 12 mm, bredde 1200 mm og høyde 2400 mm.

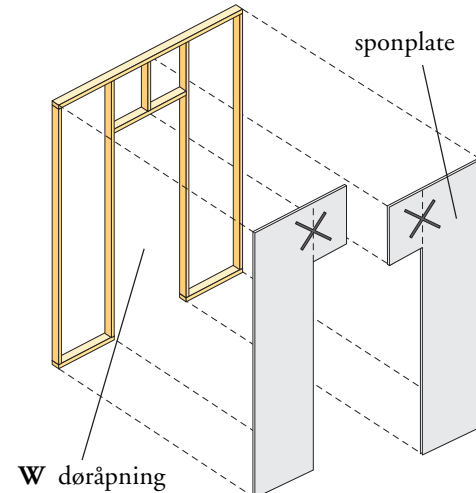
5. Montering

Sponplatene monteres stående, og sidekantene skal alltid passe til stenderne. Ved skjøting av sponplater skal det alltid være en stender som underlag under skjøten.

Den skjærte, rette kanten plasseres mot tak- og vegg-hjørner og tilpasses. Platene tilpasses slik at høyden blir 10-15 mm kortere enn høyden på rommet. Plasser sponplaten på gulvet inn mot bunnsvillen, og press så platen på plass mot lekta i taket ved hjelp av en trelist. Trykk platen på plass, slik at den ligger godt an mot bindingsverket.

Sørg for å unngå skjøter ved stenderne på siden av døråpninger eller vindusåpninger. Sponplaten skal alltid tilpasses slik at skjøten kommer over åpningen (se illustrasjon).

Bruk stikksag eller fres for å lage hull til el-uttak.

6. Spikring eller skruing

Sponplatene spikres til bindingsverket med el-forsinket spiker, gjerne dimensjon 2,4x35 eller 2,4x50, avhengig av om man benytter ett eller to platelag.

Avstand fra kanten av sponplaten til spiker/skrue:

Fra skåret kant: 15 mm

Fra pappkledd kant: 10 mm

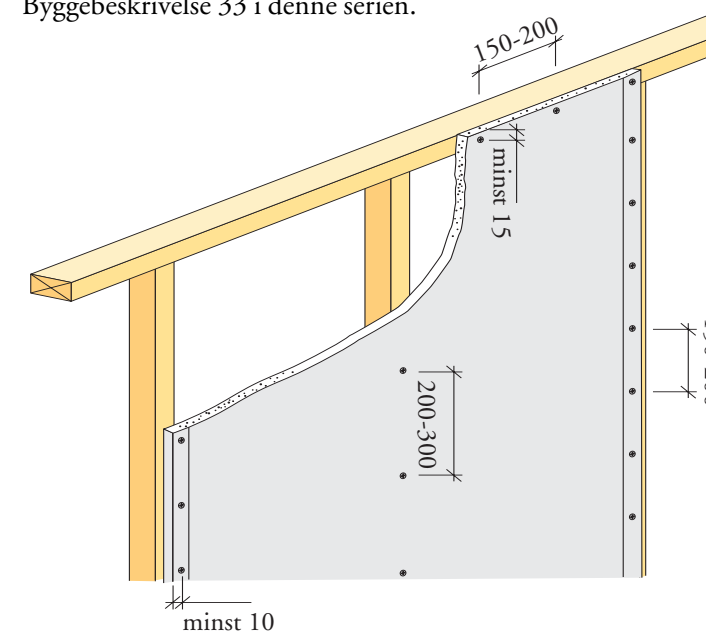
Avstand mellom skruer på rekke langs sponplaten: 300 mm

Avstand mellom skruer på rekke langs kanten av sponplaten: 200 mm

Avstand mellom spiker på rekke langs sponplaten: 200 mm

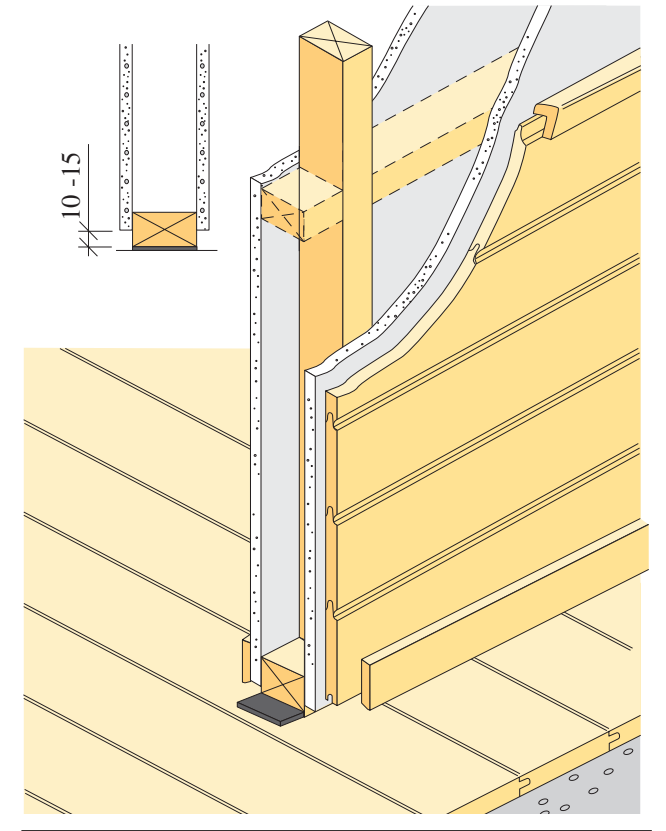
Avstand mellom spiker på rekke langs kanten av sponplaten: 150 mm

Til slutt setter man på plass listverk, både taklister og gulvlister. Se egen brosjyre "Listverk", Byggebeskrivelse 33 i denne serien.

7. Panel til innervegg

Hvordan kan man gjøre et rom triveligere? Ofte er svaret trepanel. Det er enkelt å montere, og gir god trivsel. Se egen brosjyre: «Innvendig panel», Byggebeskrivelse 31 i denne serien.

8. Riving av eksisterende innervegg

Før du begynner å rive en vegg, må du forsikre deg om at den ikke har en bærende funksjon. Noen ganger kan dette være vanskelig å avgjøre i mindre trehus. Er du i tvil, så snakk med en fagmann. Vær også oppmerksom på at endringer av bærende konstruksjoner kan kreve byggeommelding og byggansvarlig. Ta kontakt med teknisk etat i kommunen dersom du er i tvil. Vær også særlig oppmerksom på at det kan være elektriske installasjoner og evt vannrør i veggen du har tenkt å rive. I slike tilfeller må man alltid kontakte fagfolk, som kan fortelle hvordan rivningen må gjennomføres. Som regel må all kledning fjernes først før man river noe av bindingsverket, dette nettopp for å forsikre seg om det finnes installasjoner man må ta hensyn til.